

Мета: узагальнити знання учнів про життєвий і творчий шлях Івана Карпенка - Карого ; розвивати увагу, пам'ять, логічне мислення, акторські здібності; виховувати інтерес до творчості митця, шанобливе ставлення до видатного українського драматурга.

Обладнання: мультимедійний проектор, портрет письменника, виставка творів «І. Карпенко - Карий – майстер драми»

Звучить музика (Р. Глієр «Романс»).

I. Вступне слово (Супроводжується мультимедійною презентацією).

Ведучий:

Недавно те було, як ти
З своїми рідними братами
Витав у нас... і перед нами,
Мов на весні почав цвісти
Різноманітний той садок
Твоїх глибоких дум, гадок,
Гарячих серцем та душою,
На світ появилих тобою,
Кого не бачили ми там?
І «Наймички» лихую долю,
І «Безталанну» з її горем.
Страждання... муки... регіт... гам...
Та витівки життя людського,-
На лихо наше, більше злого,
Ніж доброго, - і ті надії,
Що ними люди серце гріють.
Все те пройшло тут перед нами -
Живе, яскраве та блискуче,
Мов промінь сонячний з-за тучі
Чи світ зорі поза горами...
І ми, милуючись, раділи,
Що те, чого ми так хотіли,
Пройшло до нас і жити буде,
Поки живуть на світі люди...

Ведуча. Рідний край, рідна земля, Батьківщина , Україна . Які це прості і разом з тим прекрасні і святі слова.

Рідний край починався для Карпенка - Карого не лише з хрещатого барвінку, верби, калини, а й з маминої колискової пісні, батьківського дому, історії родини.

Письменник завжди з великою любов'ю і душевним теплом згадував те місце, де народився, де минуло його дитинство, юність, цікаве творче життя.

(звучить пісня " Де така ще є земля" у виконанні Тамари Перогей)

ВЕДУЧА: Дорогі вчителі та учні! Сьогодні ми зібрались у цій залі у зв'язку з 170 –річчям від дня народження визначного організатора українського професійного театру, режисера і актора, одного із чільних драматургів ХІХ ст. Івана Карпенка – Карого (Івана Тобілевича). Він – автор 18 оригінальних п'єс. Серед них такі як "Хазяїн", "Сто тисяч", "Мартин Боруля", "Наймичка", "Безталанна", "Розумний дурень", "Сава Чалий", "Бурлака", "Суєта".

1 учень: Іван Тобілевич народився 29.09.1845 р. в с. Арсенівці на Херсонщині (тепер Кіровоградська область) у родині управителя поміщицьких маєтків Карпа Тобілевича. Батько – збіднілий шляхтич, який втратив дворянські права, мати – кріпачка Євдокія з колись козацького роду Садовських. Чоловік викупив її з неволі.

2 учень: Із цієї родини вийшли світочі театру й літератури. Крім старшого Івана, це сестра – співачка Марія Садовська – Барілотті, і брати – Панас Саксаганський і Микола Садовський. Вони мали ще двох братів, які, хоча в історію мистецтва не ввійшли, теж мали хист: Петро – грав навіть деякі жіночі ролі, Михайло був гарним суфлером.

3 учень: Представники цієї сім'ї мали псевдоніми. Їх походження таке: Саксагань – це назва містечка, звідки була родом мати; Карпенко, бо батька звали Карпом, Карий, тому що це прізвище відданого приятеля героя драми Т. Шевченка "Назар Стодоля" Гната.

4 учень: Щодо навчання, то Іван спочатку навчався у дяка, потім закінчив трикласне Бобринецьке повітове училище (1856 – 1859), займався самоосвітою.

5 учень: Доля змусила Івана рано розпочати канцелярську службу. Він працював у болотистому Бобринці писарчуком у суді. З часом дослужився до секретаря міського поліцейного управління.

б учень: У 1870 р. Іван Тобілевич одружився з донькою дідича Тарковського Надією.

Ведуча: Іван Карпович, як і вся сім'я Тобілевичів, дуже любив Шевченка. Коли з ініціативи Марка Кропивницького було організовано аматорський гурток, однією з перших вистав була п'єса Шевченка «Назар Стодоля», в якій Іван Тобілевич грав Назара, його дружина - Софія Тобілевич - Галя.

У пам'ять великого поета дітям своїм він дав імена героїв п'єси - Назар і Галя, а другу дочку назвав Ориною - іменем героїні з поеми «Невольник». Для псевдоніма Іван Тобілевич теж взяв ім'я одного з головних персонажів «Назара Стодоли» - Карого, роль якого, після Кропивницького, він виконував з великою майстерністю.

Ведучий. У комедії "Сто тисяч" І.Карпенко-Карий висміює хазяїнів. для яких багатство стало метою всього життя, а не засобом для існування. Такі люди ладні були продати все на світі, навіть щастя власних дітей, аби тільки збільшувати маєтки.

Послухаємо діалоги Герасима Калитки з дружиною Параскою та Савкою.

(інсценізація уривку із п'єси "Сто тисяч")

ЯВА VI

Герасим і Параска.

Параска. Що ти затіваєш, скажи на милість божу?

Герасим (злякано). А ти почім знаєш?.. А тобі яке діло?

Параска. Хоч би ж сказав, порадився...

Герасим. Звідкіля вона довідалась?! Знай свою діжу, а у мої діла носа не тикай!.. Іди собі, іди, не заважай мені думать.

Параска. Та ти на старість щодня дурніший робишся.

Герасим. Ей, Параско!

Параска. Чого там Параско?

Герасим. Не чіпляйся! У мене в шапці більше розуму, ніж у тебе в голові.

Параска. Та з великого розуму в дурний заходиш! Що це ти затіяв — женить Романа на Пузирівні?

Герасим. А-а! То ти про це? (Набік.) Думав, що довідалась за гроші, аж всередині похолонуло. Ну, так що ж? Тобі яке діло?

Параска. Не хочу я нікого за невістку, опріч Мотрі. Сам казав, що будеш її сватать; діти полюбилися, я до неї привикла, вона — до мене; дівка красива, здорова, зна всі порядки: коло птиці, коло свиней, коло корів — одно слово, хазяйка біля всього; в хаті, як у кімнаті; я вже нездужаю, а против неї, скільки їх у нас не було, ніхто хліба не спече, ніхто борщу не наваре, хоч і без олії іноді, а всі їдять, не нахваляться.

Герасим. Не треба мені ні доброго хліба, ні доброго борщу, бо чим краще спече, а смачніше зваре, тим більше робітники з'їдять... Мені треба невістку з приданим, з грішми.

Параска. Візьмеш в обидві жмені.

Герасим. Іди собі, не заважай мені думать.

Параска. Нехай же тільки Роман жениться на Пузирівні — не буде їй пресвітлої години, я її заїм.

Герасим. Про мене, мені аби гроші. Іди собі, Параско, від мене. Тут думок, як піску в морі, а ти з чортзна-чим причепилась.

Параска. Які там думки, чом же ти не порадишся зо мною?

Герасим. Не з твоєю головою мене вчить... Іди собі.

Параска. Тьфу! На твою дурну голову.

Герасим. Я тебе як плюну!.. (Заміряється її вдарить.)
Входе Савка.

ЯВА VII

Ті ж і Савка.

Савка. Здрастуйте, з недільною будьте здорові.

Герасим. Спасибі, будьте і ви здорові

Савка. А ви з старою, як сизі голуби, і досі буркочете?

Герасим. Еге!.. Нема нікого, то ми собі удвох...

Савка. Нагадали молодощі і буркотали?

Герасим. Іди, Парасю, по своєму ділу, а у нас своє.

Параска. Та ну тебе! (Вийшла.)

Савка. Бач — "Парасю". Любо й слухать, то все достатки роблять. А ми з старою тільки лаємось і все через гроші: того нема, другого нема — і раз у раз гир-гир-гир, гар-гар-гар! Оце й зараз посварились: виряджав її до церкви, а вона й напосіла: у других, каже, фургони любо глянуть, а я на возі, який ти хазяїн, каже. Така мене злість взяла, що мало-мало не потяг віжками, — а все гроші..

Герасим Так,так..Люде уміють робить гроші .

Савка. Тобто... фальшиві?

Герасим (озирається, запира двері.) Еге. Та ще й які гроші. В вік вічний не розбереш, чи вони фальшиві, чи вони настоящі.

Савка. Не віряться мені, щоб такі гроші були. Я пам'ятаю, як один панок наробив фальшивих грошей, аж з Варшави привозив майстрів, а тільки випустив, зараз і піймався.

Герасим. Ну, а якби були такі гроші, що всяке прийме, то ви б згодились достать таких грошей.

Савка. Я? З охотою. Коли люде багатіють, то чом же нам не попробувать щастя... Тільки горе моє — грошей нема; а без грошей же не достанеш і фальшивих бумажок. Та й де вони є отакі, як це ви кажете?

Герасим. Отже, побий мене бог, подивіться на ці гроші, меж ними є фальшиві, (1,2 ,5,10, 20) і таких грошей можна купить скільки хочеш... Пристанете у компанію? Купимо сто тисяч.

Савка. Стривайте, куме, помовчіть, нехай я опам'ятаюсь, бо з мене мало дух не випре... Сто тисяч! (Тре голову, потім тяжко зітхає.) Ні... Куме, може, ви жартуєте зо мною?

Герасим. Не до жартів мені, куме, самому. Бодай я завтра сонця не побачив, коли жартую.

Савка. Покажіть же мені, котра настояща, а котрі фальшиві.

Герасим. Угадайте самі.

Савка (розглядає). Не вгадаю.

Герасим. Оце вони! Ну як таких грошей не купить? (Вийма з пачки три бумажки по три і одну рубльову.)

Савка. Ніколи в світі б не подумав, що це фальшиві.

Герасим. Отже, неважаючи на те, що гроші зроблені дуже добре, все-таки перше, ніж купить таку суму, їдьте ви, куме, хоч зараз в казначейство і розмінійте ці гроші; як казначей прийме, то всяке прийме...

Савка. А як казначей не прийме та протокола зроблять, га?

Герасим. Нічого не бійтесь . Їдьте.

Савка. Добре, їду!

Герасим. Нехай вам бог допомагає і щастить на добре діло...
Якась полегкість на серці, і наче душа моя почуває удачу.

Герасим і Параска.

Параска. Звели і нам коней запрягти.

Герасим. Навіщо?

Параска. У церкву поїду з Мотрею.

Герасим. Ще що вигадай! До церкви можна й пішки піти, тут недалеко — три верстви.

Параска. Туди три та назад три, то вже шість.

Герасим. Люде в Київ ходять за чотириста верстов, а ти не хочеш потрудитися для божого дому й шість верстов, — ай-ай-ай, а ще й богомольна! Важко вже тобі пішки піти до божого дому шість верстов... Худобу ганяють в празник гріх.

Параска. Що ж, тобі більше коней жаль, ніж жінки?

Герасим. Скотина гроші коштує, вона цілий тиждень робить на нас, а в неділю, що мала б відпочити, — гони в церкву. Це не по-божому і не по-хазяйськи.

Параска. Та й я ж цілісінький тиждень на ногах і роблю не покладаючи рук.

Герасим. То ти, а то коняка... Ти собі робиш, а коняка тобі.
Не дам коней. Пожалій скотину раз, вона тобі послуже десять раз... Іди пішки, господь прийме твої труди і дасть тобі здоров'я.

Параска. Та чи ти ж з розумом? Всяке знає, що ми хазяїни неабиякі, а я буду тьопатися стільки світу пішки до церкви.

Герасим. Ото-то бо й є, що хазяїни : скотинка одпочива, а хазяйка пішки. Іди, іди, Параско, пішки. Бог прийме твої труди... а коні одпочинуть — завтра робота...

Параска. Сором людям в очі дивиться!! Та ми ж пішки поспіємо на шапкобрання. Так буде, як у ту неділю: люде з церкви, а ми в церкву.

Герасим. Не мніться, то поспієте і на херувими... а коней гріх ганять у неділю.

Параска. А бодай ти пропав з своїми кіньми разом.

Герасим. Параско! Не лайся, щоб я часом ради неділі не дав тобі по потилиці.

Параска. Бий, бодай тобі руки посохли! І змолоду з синяків не виходила, бий і на старість! У! Харциз — коняку жаліє, а жінку бити збирається. Тьфу!

Герасим. От же вдарю!

Параска. Бий, бий, я не тікаю!

Герасим. Ах ти ж, відьма, то ти оце мене дратувать заходилась, та я... (Кидається на Параску, хватає за очіпок.)

Входе Копач. Калитка цілує Параску.

Копач (заміча поцілунок). Старики — емпе-амуре! Ха-ха-ха! За щупом я сюда вернувся. (Бере щуп.) І на амури здесь наткнувся! Собственный експромт! Адьє! Оставляю вас в пріятном тет-а-тет. Ха-ха-ха!

Ведучий: Продовжуючи традиції Т. Шевченка, він відіграв велику роль у боротьбі за реалізм, народність, ідейність української літератури й театрального мистецтва.

Ведуча: У творчому доробку автора є такі твори, для яких характерними є жанрове розмаїття (психологічні драми, мелодрами, драматичні балади, сатиричні комедії, трагедії, ліричні комедії, трагікомедії, гротеск, фарс), варіантність тлумачення образів, музичність і філософічність.

Ведучий: Поряд з п'єсами М. Кропивницького і М. Старицького драматичні твори І. Карпенка-Карого стали основою репертуару українського реалістичного театру, що дав світові таких визначних майстрів сцени, як Микола Садовський, Панас Саксаганський, Марія Заньковецька, Марія Садовська та інші.

Ведуча: Театру, що здобув широку славу не тільки на Україні, а й далеко за її межами і посів помітне місце в історії культури нашого народу.

Ведучий: Внесок І. Карпенка - Карого в українську класичну драматургію, за словами І. Франка, «наповняє нас почуттям подиву до його таланту. Обняти такий широкий горизонт, заселити його таким množеством живих людських типів міг тільки першорядний поетичний талант і великий обсерватор людського життя».

Ведучий: Якось на одній з репетицій, коли театр перебував у Ростові, прийшов жандарм і запропонував Іванові Карповичу негайно виїхати з Ростова, додавши, що за участь у революційному русі він позбавляється права жити в Україні, з великими труднощами Карпенко-Карий здобув дозвіл відбувати семирічне заслання в Новочеркаську. Грошей не було, не було й заробітку. Допомогли Івану Карповичу спершу ковалі, а потім палітурники, до яких він упросився на роботу. Через два місяці науки на воротах подвір'я, де жив Тобілевич, з'явилася вівіска: «Палітурник Іван Тобілевич. Робота виконується чисто й охайно». І робота розпочалась. Один по одному приносили люди книжки у нову палітурню. Іван Тобілевич заробляв від двадцяти до тридцяти карбованців на місяць. Після обов'язкової вдень палітурної роботи він цілими ночами віддавався своїй письменницькій праці.

7 учень: Тобілевич захоплювався театром. Познайомився з керівником любительського театрального гуртка міста Голубовським. Став організатором і керівником аматорських драматичних гуртків Бобринця та Єлисаветграда.

8 учень: Актор знався з В. Антоновичем, Є. Чикаленком, Софією Русовою, через що позбувся посади секретаря поліції, став членом театральної трупи М. Старицького зі сценічним псевдонімом Карпенко – Карий.

Ведучий. Іван Карпенко-Карий писав : "Сцена - мій кумир, театр - священний храм для мене". Трагікомедія "Мартин Боруля" написана у 1886 році під час Новочеркаського заслання . Цим твором І.Карпенко - Карий сатирично викриває тогочасні суспільні порядки - бюрократизм, судову систему, засновану на хабарництві. В основі сюжету - справжній факт: багаторічне клопотання батька драматурга Карпа Адамовича з метою документально відновити втрачене предками дворянство.

(Інсценізація твору "Мартин Боруля")

Гервасій. Так от яке діло, пане Мартине: ти знаєш, що я чоловік не бідний, Микола у мене один, то й він не буде бідувать; а в тебе одна дочка... Мій Микола і твоя Марися умісті вирости і полюбили одно другого, а ми з тобою давні приятелі... То як ти скажеш: чи не поженимо ми своїх дітей? Нехай давня наша приязнь закінчиться весіллям наших діток!..

Матвій. І я з охотою потанцюю на весіллі свого хрещеника! Ану, Мартине, рішайте, бо мені вже й танцювать схотілось!

Мартин. Так-то так, приятелю мій, я знаю, що ти не бідний, і, може, справді діти наші любляться, та не випада тепер віддати мені Марисю за твого Миколу.

Гервасій. Чого так?!

Мартин. Дочка моя дворянка, а твій син... ні дворянин, ні чиновник... так не приходиться дворянці йти за простого хлібороба, я тепер на такій лінії...

Гервасій. Он що! Я тебе, Мартине, не пізнаю: поки ти не ганявся за дворянством, був чоловік, як і всі люде;

тепер же десь тебе вкусила шляхетська муха і так дворянство у тебе засвербіло, що ти рівняєш себе з Красовським...

Мартин. Що мені Красовський! Я сам уродзоний шляхтич!

Гервасій. Ти осліп од дворянства! І поки ту правду знайдеш, то все хазяйство профіськаєш і все-таки нічого не доб'єшся, і Красовський тебе випре звідціль!

Мартин. Не діжде! Не будь я Мартин Боруля! Мав би все хазяйство сплюндрувать, а докажу Красовському, докажу, що я такий самий дворянин, як і він. (Б'є себе в груди)

Гервасій. Красовський на лікаря вивчився, то йому і шляхетство пристало. Тепер він їздить у калясці, його вже крізь щаблі не протягнеш. Я добре переконався, що нам дворянство так личить, як корові сідло.

Мартин. Може, ти й корова; а мій прапрадід...

Гервасій. Був, стражник? Чув! А мій був підкоморий!

Мартин. Твій під коморою тільки сидів.

Гервасій. А твій стеріг тієї самої, комори, де мій сидів?

Матвій. Ха-ха-ха! Та буде, панове, а то ще полаєтесь! Що там по титулі — коли нема нічого в шкатулі!.. Краще, пане Мартине, віддайте Марисю за Миколу та зап'ємо могорич!

Мартин. Ні, пане Дульський... У мене, слава богу, є і в шкатулі... Я на другій лінії...

Гервасій. Він дворянин!

Мартин. Щоб ти знав!

Гервасій. Горе з такими дворянами! А по-моєму, хто вчену голову; має, то дворянин, а вже як неграмотні дворяне, то...

Мартин. Я неграмотний? Вибачай! То ти неграмотний, бо умієш тільки молитви читать, та й то по батьківському молитвенику.

Гервасій. По батьківському молитвенику тепліше молитесь.

Матвій. Ну, годі, панове, бо я бачу, що посваритесь

Гервасій. Думав могорич пить, а піднесли дулю, — і ніс, здається, не свербів.

Мартин. Чого ж, милості прошю: сідайте, я зараз почастую.

Гервасій. Де вже нам з дворянами за одним столом сидіть.
(Пішов.)

Матвій. Прощайте, пане Мартине! Жаль, що так розходимось.

Мартин. Оставайся, закусимо.

Матвій. Нехай другим разом, а тепер не приходиться:

умісті прийшли, умісті й вийдем... Іще раз скажу: жаль, що ви не віддаєте Марисю за мого хрещеника, славний парубіжяка...

Мартин. Я й сам знаю... так не рівня по званію.

Матвій. До побачення! (На відході.) Може, ще роздумаєте і на тройцю потанцюємо! (Пішов.)

ЯВА II

Мартин, а потім Палажка.

Входе Палажка.

Палажка. Чого це Гервасій і Матвій заходили?

Мартин. Гервасій свата нашу Марисю за свого Миколу.

Палажка. От і слава богу! Я рада, що такого зятя мати буду: поштивий, добрий і хазяйський син.

Мартин. І хлоп.

Палажка. Такий, як і ми.

Мартин. Дурна!

Палажка. Сам ти дурний! Чого лаєшся? Що ж ти маєш против Миколи?

Мартин. Сліпа!

Палажка. Тьфу! То тобі, мабуть, повилазило.

Мартин. Глуха!

Палажка. Отже, єй-богу, так і вчеплюся у чуприну, як будеш лаяться!

Мартин (набiк). Чого доброго, вчепиться! Це буде не по-дворянськи. (До Палажки.) Не сердься, Палазю, а скажи мені — ти бачила ту бумагу, що Степан привіз?

Палажка. Бачила.

Мартин. І чула, що він читав у бумазі?

Палажка. Чого ти причепився до мене? Не балакай навтямки; кажи товком: чи віддамо Марисю за Миколу? Не мороч мене.

Мартин. Дiло шiсть мiсяцiв в герольдiї, не сьогондiя-завтра утвeрдять в дворянствi, а я дочку вiддам за мужика!.. Що ж то я з глузду з'їхав, чи як?

Палажка. Здається мені, що з'їхав: не велиш ні мені, ні дочці робить, сам не робиш, понаймав наймитів, наймичок, хазяйство псується...

Мартин. Палазю! Дворянин — одно, хлоп — друге!.. Може, ти цього не розумієш, то тобі ясніше скажу: сметана — одно, а кисле молоко — друге! О! Розумієш?

Палажка. Одно розумію, що ти стерявся розумом.

Мартин. О господи, о господи! Нащо ти мене довів до того, що я одружився з простою мужичкою! Нічого не тяме — як до пенька балакаєш. І казав же папiнька: женись, сину, на шляхтянцi. Нi, таки погнався за чорними бровами! От i дожив: брови злиняли, а гонору як не було; так i нема!

Палажка. Божевiльний! Єй-богу, божевiльний!

Мартин. Що ти з нею будеш балакати?.. Хiба тобi краще буде бачить свою дочку за репаним мужиком Миколою, нiж за губернським секретарем-регiстратором? Краще? Кажи!

Палажка. А де ж вiн у бiса, той... рoстератор?

Мартин. Регiстратор.

Палажка. Та не вимовлю.

Мартин. Ото-то ж боже! Приїде, душко, приїде! Про нього же й казав Степанові на од'їзді — чула?

Палажка. То чом же ти мені не сказав? А то: і сліпа, і глуха — тільки роздратував мене... Ну, а Марися?.. Ти ж її питав, — може, вона не схоче?

Мартин. І питать не буду, нащо питать? Вона не дурна, в ній батькова кров, розбере, не бійсь, де пан, а де мужик!

Палажка. Дай боже! Хіба я їй ворог?

Мартин. І я не ворог своїм дітям, хочу обох дітей пристроїть по-дворянськи!.. Тільки ти, Палазю-душко, зділай милость, не супереч мені, слухай мене.

Палажка. Не дратуй мене, то все буду робить, як звелиш.

Мартин. Ну, годі! Сідай, душко! Омелько привезе самуварь, чаю, сахарю і... кофію. Чай я пив і знаю, як його настановлять, то сам тобі розкажу; а кофію не знаю, як роблять.. Піди ти зараз до Сидоровички — вона зна — і повчися у неї. І розпитай гарненько, як його роблять і коли його подають: чи до борщу, чи на ніч?

Палажка. А коли ж приїде жених?

Мартин. От Омелько привезе звістку, а може, й самого привезе, бо недурно ж його так довго нема, мабуть, задержав, поки з присутствія вийдуть.

Палажка. То я ж зараз і піду, бо, може, сьогодні й привезе.

Мартин. Іди, іди, душко! Та розпитай гарненько про всі звичаї і порядки дворянські.

Палажка пішла.

10 учень: За участь у таємному гуртку народницького спрямування драматурга відправили з України у Новочеркаськ, на землі Війська Донського. Отаман Святополк — Мирський прихильно поставився до нього. Митець відкрив палітурну майстерню, працював підмайстром у коваля. Побрався з актрисою Софією Дітковською.

1 учень: Після скасування заборони проживати в Україні письменник повернувся додому. П'ять років працював як селянин у маєтку "Надія" біля Єлисаветграда, потім повернувся до мистецького життя. Співпрацював з братами М. Садовським та П. Саксаганським. Обороняв репертуар від дешевих вульгарних оперет на зразок "Гейші".

2 учень: 1897 року розпочалося і у 1905 завершилося видання п'ятитомника його творів.

3 учень: Складне життя мандрівного актора спричинилося до хвороби. Не допомогло ні лікування й курорти, ані німецьке медичне світило професор Боаз, до якого хворий звернувся надто пізно. Карпенко – Карий помер 15 вересня 1907 року у Берліні. Згідно заповіту, він похований на кладовищі с. Карлюгівки, розташованого недалеко від хутора Надія.

ВЕДУЧИЙ: А зараз до вашої уваги уривок з п'єси Карпенка – Карого "Хазяїн". Ця п'єса була написана у 1900 році. Вона стала заключним твором трилогії про виродження людини в процесі захоплення грішми.

Задум написати комедію "Хазяїн" І.Карпенко-Карий виношував близько 10 років. Найвідповідальнішу роль - Пузиря - під час цих вистав виконував сам автор комедії.

ВЕДУЧА: Ява XIII. До мільйонера Терентія Гавриловича Пузиря прийшов у гості родовитий багатий пан Петро Петрович Золотницький. Між ними відбувається така розмова:

Золотницький: Здоров, здоров, Крез, як поживаєш?

Пузир: Вашими молитвами.
(Чоломкаються.)

Пузир: Хоч і не такий кремезний, як вам здається.

Золотницький: Не кремезний, а Крез! І все в тім же халаті! Пора тобі його скинуть!

Пузир (сміється): По-домашньому, по-хазяйськи!

Золотницький: Давно я тебе не бачив! Що ж, багато ще купив землі?

Пузир: Нема підходящої!

Золотницький: Все скупив?

Пузир: Ні, ще не все! Може, продасте Капустяне?

Золотницький: Дай віка дожить, не виганяй ти мене з Капустяного! Потомствених обивателів і так небагато в околиці осталося, все нові хазяїни захопили, а ти вже й на мене зуби гостриш.

Пузир: Ні, мабуть, не доживу до того часу!.. А скільки б ви справді взяли за Капустяне? Я не купую, а тільки цікавлюсь!

Золотницький: Приціняєшся, на всякий випадок! Ха-ха-ха!.. Два мільйони! А? Не по зубах?

Пузир: Продавайте, то й побачите, чи по зубах, чи ні!

Золотницький: ...Поїдемо зараз в город...

Пузир: Це можна. До речі, мені треба орден получить.

Золотницький: Який?

Пузир: Станіслава другої степені на шию!

Золотницький: В такім разі шампанського став!

Пузир: А де я його вам візьму?

Золотницький: Так у городі поставиш, там найдем.

Пузир: Та, може, я ще й не поїду, бо діла у мене дома є й трохи таки нездужаю.

Золотницький: Уже злякався, що шампанського треба ставить. Ну, я сам поставлю...Треба обсудить, душею увійти в становище голодних,не дати їм загинуть...

Пузир: Це не моє діло!

Золотницький: Як?

Пузир: Чудні люде! Голодних годуй, хворих лічи, школи заводь, пам”ятники якісь став!.. Повигадують собі ярма на шию і носяться з ними... Чудні люде!

Золотницький: Які пам”ятники? Не розумію.

Пузир: Не розумієте? Так от... прочитайте оцей лист. (Дає лист.)

Золотницький (читає): “В Полтаві дозволено поставити пам”ятник першому українському поетові Івану Петровичу Котляревському. На цей пам”ятник гроші збирають формально в Полтавщині, але приватно можна жертвувати з відусіль. В числі жертвователів і досі вашого імені нема, але це, певно, від того, що ви не знаєте про таке благородне діло. Так от я і оповіщаю вас про це, щоб доставить вам приємність, разом з другими земляками пожертвувати на пам”ятник поета. Гроші висилаються полтавському голові. Готовий до послуги Храменко”. (Прочитавши, дивиться на Пузиря і говорить.) Ну?

Пузир: І я кажу – ну?.. Чого їм треба?

Золотницький: Ти хто такий? Малоросіянин?

Пузир: Не криюсь. Природжений хохол!

Золотницький: Так от і пожертвуй на пам”ятник народного поета.

Пузир: З якої речі? Я жертвую на приюти...

Золотницький: Ждучи нагороди?

Пузир: Не криюсь. А Котляревський мені без надобності.

Золотницький: І як тобі не соромно отаке говорити?.. Поети єсть сіль землі, гордість і слава того народу, серед котрого з”явились...Всі народи своїх поетів шанують, почитають і ставлять їм пам”ятники!!!

Пузир: То, виходить, ви пожертвуйте?

Золотницький: Аякже! Завтра вишлю триста рублів!

Пузир: Ну й буде з них, а від мене не поживляться!
(Входить дівчина.)

Дівчина: Пожалуйте обідать!

Золотницький: Прощай!

Пузир: А обідать?

Золотницький: Обідать у такого хазяїна важко, тут і кусок в горло не полізе...

Пузир: Та чого ви так ображаєтесь за того Котляревського, хіба він вам брат чи сват?!

Золотницький: Ах ти нещасна, безводна хмара! І прожене тебе вітер над рідною землею, і розвіє, не проливши і краплі цілющої води на рідні ниви, де при таких хазяїнах засохне наука, поезія і благо народа!!!

Пузир. Та це ви щось таке говорите, що я не розумію. Милості прошу обідать!

Золотницький. Ні, поки не даси мені слова, що поїдеш в земське собрание і пошлеш гроші на пам'ятник Котляревському, доти не сяду з тобою за стіл!

Пузир. Та вже для вас: і поїду, й пошлю! (Бере його під руку.) Не робіть же мені безчестя! (Веде його.)

Золотницький. Ах ти... хазяїн, та й більш нічого!

ВЕДУЧА: Іван Франко писав : "Чим він був для України, для її громадського та духовного життя, відчуває кожний; він був одним із батьків новочасного українського театру, визначним артистом та при тім великим драматургом , якому рівного не має наша література " .

Творчість І. Карпенка – Карого досі наповнює нас почуттям подиву до його таланту. Спадщина корифея театру і тепер жива й актуальна.

ВЕДУЧИЙ: На цьому наш вечір, присвячений 170- річниці від дня народження Івана Карпенка – Карого завершується. Дякуємо за увагу!

